Vård- och omsorgsnämndens digitala målbild 2026–2030

Återrapportering

Typ av styrdokument: Rapport
Beslutande instans: Vård- och omsorgsnämnden
Datum för beslut: ÅÅÅÅ-MM-DD
Diarienummer: 2026.240 VON

Gäller för: Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområden
Dokumentansvarig: Utvecklingsledare digitalisering

Innehåll

1. Inledning 4
2. Samlad förflyttning 4
3. Ett mer strukturerat arbetssätt för digitalisering 5
4. Trygghetsskapande teknik inom särskilt boende 5
5. Digitala lås i ordinärt boende 6
6. Digital planering genom Plan/Act 7
7. Digitala verksamhetsstöd 7
8. Läkemedelsautomater 8
9. Förstudie om AI-stöd i myndighetsutövning 8
10. Informationssäkerhet som en integrerad del 9
11. Hur arbetet stödjer målbildens riktning 9
12. Fortsatt arbete 10

1. Inledning

Vård- och omsorgsnämndens digitala målbild 2026–2030 anger riktningen för hur digitalisering och välfärdsteknik ska bidra till en tryggare, mer delaktig och hållbar vård och omsorg. Målbilden ska fungera som ett styrande dokument och en gemensam vision för nämnd och förvaltning.

Målbilden utgår från nämndens politiska inriktning Digitalt först och beskriver hur digitalisering kan bidra till ökad kvalitet, trygghet och tillgänglighet för brukare samt effektivare resursanvändning, hållbara arbetssätt och en bättre arbetsmiljö för medarbetarna.

Den övergripande riktningen är att digitalisering och välfärdsteknik ska bidra till att vård och omsorg i Alingsås blir effektiv, trygg och delaktig samt hållbar. Samtidigt ska arbetet följa principen Digitalt först, men inte digitalt alltid, vilket innebär att digitala lösningar ska användas när de skapar nytta för invånare, medarbetare, kvalitet och ekonomi.

Den här rapporten beskriver den förflyttning som hittills har skett genom pågående och genomförda digitaliseringsinitiativ samt hur arbetet bidrar till den riktning som målbilden anger.

2. Samlad förflyttning

Sedan målbilden antogs har förvaltningen tagit flera konkreta steg i den riktning som målbilden pekar ut. Arbetet omfattar både införande av välfärdsteknik och digitala verksamhetsstöd, samt utveckling av gemensamma arbetssätt för att fånga behov från förvaltningens olika verksamhetsområden och för att bedöma, prioritera, genomföra och följa upp digitala initiativ.

Flera av initiativen befinner sig i olika faser. Trygghetsskapande teknik och digitala lås är exempel på omfattande införanden nära den enskilde och medarbetarna. Det digitala planeringsstödet Plan/Act, är integrerat i verksamhetssystemet Combine och har införts i verksamheter som tidigare använde TES Planering. Även Combine Equip är en del av verksamhetssystemet Combine och har införts för att bidra med effektivare arbetsprocesser och minskad administration. I Hemsjö används läkemedelsautomater i mindre skala med goda erfarenheter, samtidigt som förvaltningen tar fram underlag för ett möjligt bredare införande. Parallellt genomförs en förstudie om AI-stöd i myndighetsutövning.

Den gemensamma nämnaren
Förflyttningen handlar inte bara om fler digitala verktyg. Den handlar om att använda teknik där den kan skapa konkret nytta, samtidigt som arbetssätt, kompetens, ansvar, informationssäkerhet och uppföljning utvecklas.

3. Ett mer strukturerat arbetssätt för digitalisering

En handbok för digitaliseringsprocessen har tagits fram för att ge förvaltningen ett gemensamt arbetssätt från identifierat behov eller idé till bedömning, prioritering, införande, förvaltning och uppföljning.

Syftet är att säkerställa att digitalisering tar sin utgångspunkt i verksamhetens och invånarnas behov. Frågor om förväntad nytta, juridik, informationssäkerhet, ekonomi, förändringsledning, ansvar och långsiktig förvaltning ska hanteras tidigt i processen.

En viktig del i det gemensamma arbetssättet är att fånga behov från hela förvaltningen. Behov och idéer kan uppstå inom exempelvis äldreomsorg, hemtjänst, kommunal primärvård, myndighet och funktionsstöd. Genom den gemensamma digitaliseringsprocessen skapas en struktur för att fånga, bedöma och prioritera dessa behov utifrån verksamhetsnytta, den enskildes behov och förvaltningens gemensamma förutsättningar.

Handboken stödjer därmed flera av målbildens principer: Digitalt först, men inte digitalt alltid, invånaren i centrum, arbetsmiljö och kompetens, ledarskap och ansvar samt att varje införande av digital teknik ska betraktas som en verksamhetsförändring. Nästa steg är att använda processen konsekvent i nya initiativ och successivt utveckla uppföljningen av vilken nytta digitaliseringen skapar för invånare, medarbetare och verksamhet. Arbetssättet ska också bidra till att digital utveckling inte blir knuten till enskilda verksamhetsområden eller projekt, utan att behov och erfarenheter kan tas om hand gemensamt och, där det är relevant, användas i fler delar av förvaltningen.

4. Trygghetsskapande teknik inom särskilt boende

Införandet av trygghetsskapande teknik inom särskilt boende är ett av förvaltningens större digitaliseringsinitiativ. Projektet omfattar bland annat trygghetslarm, sensorteknik, digital tillsyn och digitala låslösningar och syftar till att möjliggöra mer behovsanpassad tillsyn, ökad trygghet och bättre förutsättningar för personalen att prioritera insatser utifrån faktiska behov.

De förväntade effekterna omfattar bland annat tidigare upptäckta avvikelser, förbättrad arbetsmiljö genom minskat behov av onödiga fysiska tillsynsbesök samt mer effektiv resursanvändning. Projektet ska också bidra till en långsiktig hållbar modell för förvaltning och support.

Införandet omfattar totalt nio särskilda boenden och genomförs stegvis. Under 2027 fortsätter införandet på återstående boenden. Projektet förväntas avslutas i slutet av juni 2027 och därefter övergå till ordinarie förvaltning och drift.

Erfarenheter från verksamheterna visar att den nya tekniken upplevs modernare och mer driftsäker än tidigare lösningar. Sensortekniken har också bidragit till att fall nattetid har

kunnat upptäckas snabbare. Per juni 2026 hade verksamheterna rapporterat sju tillfällen där fall har uppmärksammats i badrum under natten med hjälp av tekniken, vilket har möjliggjort snabbare insatser och minskat risken för att den enskilde blir liggande utan hjälp under längre tid.

Enhetschefer lyfter även fram att systemet ger bättre möjligheter till uppföljning och spårbarhet. Genom att kunna följa larmförlopp och vidtagna åtgärder får verksamheten ett tydligare underlag vid utredning av avvikelser och vid frågor från brukare och närstående.

Parallellt med införandet på särskilt boende ska det under 2027 genomföras en pilot inom LSS-verksamheten där rumssensorer ska testas i det dagliga arbetet. Syftet är att utvärdera teknikens funktion, användbarhet samt om den kan bidra till att kan öka självständighet, integritet och trygghet för den enskilde. Piloten ska också bidra till att öka personalens digitala mognad genom praktisk erfarenhet av att använda teknik i verksamheten.

Pilotprojektet avslutas i juni 2027. Erfarenheter och lärdomar ska då dokumenteras och ligga till grund för ställningstagande till eventuell framtida användning av sensorer och annan välfärdsteknik inom funktionsstöd.

5. Digitala lås i ordinärt boende

Under 2026 har digitala lås införts inom ordinärt boende för att ersätta en stor del av den tidigare hanteringen av fysiska nycklar. Införandet omfattar brukare med hemtjänst och/eller trygghetslarm samt personer med insatser från kommunal primärvård. Digitala lås installeras även i relevanta gemensamhetsutrymmen och medicinskåp. Per 12 oktober 2026 har 1 128 brukare digitala lås, 271 portar och 410 läkemedelsskåp omfattas av lösningen.

Syftet med införandet är att öka säkerheten för brukare, förbättra arbetsmiljön för personalen och effektivisera nyckelhanteringen genom att ersätta fysiska nycklar med digitala lås.
Projektets effektmål omfattar bland annat ökad trygghet, full spårbarhet, minskad tidsåtgång för nyckelhantering och ökad flexibilitet i planeringen.

Införandet är i huvudsak genomfört. Där installation ännu inte genomförts kan orsaken exempelvis vara, att fastighetsägaren inte lämnat medgivande, att den befintliga låslösningen inte medger installation eller att den enskilde har tackat nej.

Det nya arbetssättet skapar förutsättningar för mer flexibla och tidsbesparande arbetsflöden, eftersom personal kan genomföra planerade och akuta insatser utan att först behöva hämta eller återlämna fysiska nycklar. Samtidigt förbättras spårbarheten genom att åtkomst registreras och kan följas upp.

Projektets långsiktiga effekter och nyttorealiseringar är ännu inte fullt utvärderade. En fördjupad uppföljning av bland annat personalens upplevelse samt effekter av införandet planeras under december 2026.

6. Digital planering genom Plan/Act

Det digitala planeringsstödet Plan/Act har införts inom den kommunala hemtjänsten samt inom boendestöd inom LSS, det vill säga i samtliga verksamheter som tidigare använde TES Planering.

Verksamheten beskriver att medarbetarna upplever det som betydligt smidigare att ha flera delar samlade i samma app och vy, bland annat planering, läkemedelssignering, dokumentation och genomförandeplaner.

Samtidigt har införandet synliggjort organisatoriska frågor som behöver utvecklas vidare. Förändrade arbetssätt kring återrapportering innebär i nuläget en större arbetsinsats, framför allt för administrativa samordnare. Det finns också behov av mer enhetliga arbetssätt och av att lösa frågor kopplade till bland annat jourtid.

Det finns intresse från ytterligare verksamheter att börja använda Plan/Act. Rekommendationen är dock att vissa organisatoriska frågor hanteras innan införandet breddas ytterligare.

Exempel på förändringsledning
Plan/Act visar hur digitalisering kan förenkla delar av arbetet samtidigt som nya arbetssätt behöver utvecklas. Det ligger nära målbildens princip att varje införande av digital teknik är en verksamhetsförändring.

7. Digitala verksamhetsstöd

Combine Equip är en del av verksamhetssystemet Combine och har införts inom flera delar av vård- och omsorgsförvaltningen. Verktyget används för att digitalisera och effektivisera administrativa arbetsprocesser samt förbättra hanteringen och uppföljningen av hjälpmedel och inventarier.

Genom digitala checklistor och mobil dokumentation har flera tidigare manuella arbetsmoment förenklats. Verktyget används bland annat vid lägenhetsbesiktningar, serviceärenden och uppföljning av basala hygienrutiner. Vid lägenhetsbesiktningar har tidsåtgången enligt verksamhetens uppskattning minskat från cirka 30 minuter till 10–15 minuter per besiktning. Även efterarbetet har minskat genom att dokumentationen sker direkt i appen och besiktningsprotokoll skickas automatiskt till berörda mottagare. Digital

registrering av hygienkontroller möjliggör dessutom automatisk sammanställning och förbättrad uppföljning över tid.

Arbetet med att registrera kommunens hjälpmedel och utveckla användningen av verktyget pågår fortsatt. Användningen av Combine Equip utvecklas även inom beredskapsområdet, bland annat genom digital lagerhantering och uppföljning av beredskapslådor.

8. Läkemedelsautomater

I hemtjänstområdet Hemsjö används idag sju läkemedelsautomater hos patienter. Erfarenheterna från verksamheten är mycket goda och både sjuksköterskor, hemtjänst och de personer som använder automaterna uppges vara nöjda. Ytterst få störningar har förekommit.

Den tydligaste nyttan som verksamheten beskriver är att läkemedel kan ges vid rätt tid utan att personal behöver resa till den enskildes bostad enbart för läkemedelsöverlämnande. Det är särskilt betydelsefullt i ett geografiskt stort område med långa resvägar. Sjuksköterskorna ser också fördelar i form av enklare planering och möjligheter att öka patientsäkerheten.

Erfarenheterna från Hemsjö utgör ett viktigt underlag i det fortsatta arbetet. Verksamheten ser ett värde i ett bredare införande, men en fortsatt implementering behöver föregås av bedömning av nyttor, kostnader, arbetssätt och organisatoriska förutsättningar.

9. Förstudie om AI-stöd i myndighetsutövning

Under perioden oktober 2026-februari 2027 genomför förvaltningen en förstudie om AI-stöd i myndighetsutövning. Ett uppdragsdirektiv har tagits fram för arbetet. Syftet är att undersöka och pröva om befintliga AI-verktyg inom kommunen kan användas som stöd i myndighetsavdelningens arbete och skapa nytta i verksamhetsprocesserna.

Förstudien omfattar hela processflödet från samtal och transkribering till strukturering av information enligt IBIC och framtagande av förslag till utredningar. Förstudien ska resultera i ett beslutsunderlag som belyser möjliga verksamhetsnyttor, resursbehov, tekniska och organisatoriska förutsättningar samt risker inför ett eventuellt framtida införande.

Förstudien innebär inte ett införande i verksamheten. Tester genomförs med fiktiva ärenden, avidentifierat material eller annat underlag utan personuppgifter eller känsliga uppgifter. AI-stödet ska inte fatta beslut eller ersätta handläggarens professionella bedömning.

Arbetet knyter an till målbildens inriktning mot effektivitet och hållbara arbetssätt, men också till principerna om ansvar, kompetens och förändringsledning. Informationssäkerhet, dataskydd, juridik, transparens och spårbarhet är därför uttryckliga delar av förstudien.

10. Informationssäkerhet som en integrerad del

Informationssäkerhet är en grundförutsättning i förvaltningens digitaliseringsarbete. I de olika initiativen behöver frågor om behörigheter, personuppgiftsbehandling, informationsklassning, riskbedömningar och ansvar hanteras tillsammans med verksamhetsutvecklingen.

I AI-förstudien ingår exempelvis att utreda informationssäkerhet, dataskydd och juridiska aspekter samt att genomföra informationsklassning med KLASSA för berörda processer och eventuella system. Även införanden som trygghetsskapande teknik och digitala lås ställer krav på tydlig behörighetsstyrning, spårbarhet och förvaltning.

11. Hur arbetet stödjer målbildens riktning

Målbildens riktning	Exempel på pågående arbete
Effektiv	Plan/Act samlar flera arbetsmoment i samma vy. Digitala lås minskar behovet av fysisk nyckelhantering. Erfarenheter från läkemedelsautomater i Hemsjö visar möjlighet att minska resor för enbart läkemedelsöverlämnande och underlätta planering. AI-stöd prövas utifrån möjligheten att minska onödig administration.
Tryggt och delaktigt	Trygghetsskapande teknik och digitala lås syftar till ökad trygghet, spårbarhet och mer individanpassat stöd. Läkemedelsautomater kan bidra till läkemedel i rätt tid och ökad patientsäkerhet. Individuella bedömningar ska styra när teknik används.

Hållbart	Digitaliseringsprocessen, nyttokalkyler, förvaltning och uppföljning ska bidra till långsiktigt hållbara lösningar. Digitala lås och läkemedelsautomater kan minska behovet av resor och därmed bidra till minskad drivmedelsförbrukning. Arbetssätt och ansvar utvecklas parallellt med tekniken.

12. Fortsatt arbete

Förvaltningen har tagit flera tydliga steg i målbildens riktning, men arbetet behöver fortsätta både genom nya införande och genom att stärka uppföljningen av faktisk nytta.

- Fortsätta införande, stabilisering och uppföljning av trygghetsskapande teknik samt ta tillvara verksamhetens erfarenheter.
- Fortsätta införandet av digitala lås där förutsättningarna finns och följa upp nyttorealisering.
- Fortsätta utveckla digital planering genom Plan/Act och de organisatoriska arbetssätt som omger systemet.
- Slutföra förstudien om AI-stöd i myndighetsutövning och ta ställning till eventuell fortsatt implementering utifrån nytta, risker och förutsättningar.
- Ta tillvara erfarenheterna från läkemedelsautomaterna i Hemsjö och färdigställa nyttokalkyl samt underlag för ställningstagande till ett eventuellt bredare införande.
- Tillämpa handboken för digitaliseringsprocessen som gemensamt stöd för nya initiativ och succesivt utveckla uppföljningen av effekter och nytta.

Den fortsatta förflyttningen behöver även fortsatt utgå från målbildens principer: digitalt först när det skapar nytta, invånaren i centrum, stöd för medarbetare, tydligt ledarskap och ansvar samt förändringsledning som en naturlig del av varje digitalt införande.